

प्रेरणास्थान
श्री. सुरेशदादा जैन

Suresh Dada Scheme for
Educational & Entrepreneurial Development
सुरेशदादा शैक्षणिक व उद्योगक विकास योजना

मातोंश्री प्रमलाबाई जीव
उच्च शिक्षण शिक्ष्यतृतीय योजना

ज्ञानपूर्ण

वर्ष ८ | अंक २३ | मे – ऑगस्ट २०१९

आमचे द्येय:

गुणवंत विद्यार्थ्यांमध्ये
शैक्षणिक व उद्योजकीय कौशल्ये विकसित करून
त्यांना जागतिक स्तरावर सक्षम बनविणे.

शिक्षणाचे द्वार उज्वल मवितव्याचे स्वार

ज्ञानार्जनाबरोबरच विद्यार्थ्यांनो सुसंस्कारित आदर्श व्यक्ती बना

आजच्या शिक्षण पद्धतीत काळानुसूप बदल होतोय. केवळ पुस्तकी ज्ञान आत्मसात केल्याने व्यवहारिक जीवनात त्याचा उपयोग होत नाही. पुस्तकी ज्ञानाबरोबरच विद्यार्थ्यांमध्ये सुसंस्कार रूजले पाहिजे. व्यक्तीमत्व विकसित होवून आदर्श व्यक्ती निर्माण झाले पाहिजे. पुस्तकी

ज्ञानामुळे संबंधित एका विषयाच्या ज्ञानात भर पडेल. त्याला त्या विषयात चांगले गुणही प्राप्त होतील.

त्या गुणांच्या टक्केवारीच्या आधारावर त्याला डॉक्टर, इंजिनियर या क्षेत्रात प्रवेश मिळविणे सोपे होईल. परंतु अलिकडे या क्षेत्रात सुद्धा प्रवेश मिळविण्यासाठी नीट—सीटची पूर्व परीक्षा देणे आवश्यक बनले आहे. या पूर्व परीक्षेत उत्तीर्ण होण्यासाठी संबंधित विद्यार्थ्यांचा कस लागतो. आपल्या मुळ विषयांबरोबरच तुमच्या अंतर्गत असलेल्या गुणवत्तेची परीक्षा याद्वारे घेतली जाते. त्यात पुस्तकी घोकमपट्टी अभ्यासापेक्षा तुमच्या व्यक्तीमत्वाचा सर्वांगीण ज्ञानाचा कस लागतो. विद्यार्थ्यांनी घेतलेल्या पुस्तकी ज्ञानाबरोबरच त्याच्यात जनरल नॉलेज किती आहे. तुमचे व्यक्तीमत्व कसे आहे याची सुद्धा परीक्षा घेतली जाते. म्हणून फक्त परीक्षेत गुणाची टक्केवारी जास्त असली म्हणजे त्याचेत सर्वांगीण आदर्श व्यक्तीमत्व गुण असतीलच असे नाही त्यासाठी कमी गुण मिळवणारा विद्यार्थी असला तरी त्याचेतील इतर सर्वसमावेशक गुणामुळे तो आदर्श विद्यार्थी अथवा व्यक्ती असू शकतो. त्याच्या बळावरच तो जीवनात यशस्वी होवू शकतो. चांगला डॉक्टर, चांगला इंजिनियर अथवा चांगला वकील बनण्यासाठी पुस्तकी ज्ञानाबरोबरच त्याचेतील सुप्त गुण विकसित होण्याची आवश्यकता आहे. म्हणूनच शिक्षणाकडे बघण्याचा दृष्टीकोन व्यापक झाला आहे.

विद्यार्थ्यांमध्ये शैक्षणिक अभ्यासाबरोबरच त्याचेत असलेल्या सुप्त गुणांचा विकास होण्यासाठी त्यांना मार्गदर्शन मिळणे गरजेचे आहे. त्यासाठी एखादे व्यासपीठ उपलब्ध झाले पाहिजे. हा उद्देश डोळ्यासमोर ठेवून एसडी—सीड म्हणजेच सुरेशदादा शैक्षणिक व उद्योजक विकास योजना ही संस्था जळगावात माजी मंत्री श्री. सुरेशदादा जैन यांच्या प्रेरणेने अस्तित्वात आली. विद्यार्थ्यांमध्ये असलेल्या गुणवत्तेबरोबरच त्याचेतील शैक्षणिक व उद्योजकीय कौशल्ये विकसित करून त्यांना जागतिक स्तरावर सक्षम बनविणे हे उद्दिदष्ट डोळ्यासमोर ठेवून एसडी—सीडची निर्मिती झाली.

प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षणानंतर दहावी आणि बारावीची परीक्षा विद्यार्थी जीवनातील महत्वाचा पहिला टप्पा होय. दहावी बारावीनंतर कुठे प्रवेश घ्यावा हा विद्यार्थ्यांसमोर तसेच पालकांसमोर गहन प्रश्न असतो. विद्यार्थ्यांच्या आवडीनुसार त्याला त्याचं क्षेत्र निवडण्याची संधी दिली

पाहिजे. पालकांनी स्वतःचा निर्णय पाल्यांवर लाढू नये. कारण ते विद्यार्थ्यांच्या भविष्यासाठी घातक ठरू शकते म्हणून विद्यार्थ्यांमध्ये जे कलागुण असतील त्यानुसार त्याला त्याचं क्षेत्र निवडण्याची मुभा पालकांनी घावी.

प्रत्येक पालकाला वाटे आपल्या पाल्याने परीक्षेत चांगले गुण मिळवावेत. तो हुशार असला पाहिजे. चांगले गुण मिळाले आणि तो हुशार असला तर तो आदर्श विद्यार्थी असेलच असे नाही. विद्यार्थ्यांचा शिक्षणाकडे बघण्याचा दृष्टीकोन बदलत आहे. आपण जे शिक्षण घेतो त्याचा वार आता परीक्षेपुरता मर्यादित राहिलेला नाही. आपण जे शिक्षण घेत आहोत त्याचा परीक्षे व्यतिरिक्त आपल्या जीवनात त्याचा वापर करून आपले भावी जीवन बदलण्याचा विचार झाला पाहिजे. जगात वावरताना आपल्याला आपण घेतलेल्या शिक्षणाचा उपयोग झाला पाहिजे.

अलिकडे पदव्या घेतल्या म्हणजे सर्व काही झाले असे नाही. त्यासाठी जगाच्या स्पृहेत आपण टिकून राहणे आवश्यक आहे. केवळ परीक्षा देवून पदव्या घेण्याएवजी स्पृहात्मक परीक्षांना अलिकडे अनन्यसाधारण महत्व प्राप्त झाले आहे. आता तुमच्या समोर साचेबंद प्रश्न येणार नाहीत. कोणते प्रश्न येतील हे संगता येत नाही. त्यासाठी तुमच्या शिक्षणाचा पाया मजबूत असावा लागतो. शाळा महाविद्यालयात जे शिकलो ते कायम आपल्या स्मरणात असणे आवश्यक असते. आपण रात्रंदिवस खूप अभ्यास केला म्हणजे फार झाले असे आपल्याला वाटे. परंतु हे पूर्ण आपण आपल्या लक्षात ठेवून एक—दीड वर्ष त्यारीसाठी तुम्हाला द्यावे लागते. त्याकरिता तुम्हाला तुमचे गाव सोडून पुणे, मुंबई, दिल्ली आदि ठिकाणीच गेले पाहिजे असे नाही. त्यासाठी अन्यासात सातत्य असायला हवे. त्यामुळे दुस—या शहरांमध्ये जावून यश मिळेल हा विद्यार्थ्यांचा भ्रम चुकीचा आहे. विद्यार्थ्यांनी स्वयंशिस्तीने अभ्यासातील सातत्य टिकवून ठेवले आणि आपले आचार—विचार शुद्ध आणि प्रामाणिक असले तर यश तुमच्या पदरी पडते एवढे मात्र निश्चित.

— श्री. राजेश यावलकर
एसडी—सीड गव्हर्निंग बोड सदस्य

या अंकात	पृष्ठ क.
१. संपादकीय	२
२. मा. सुरेशदादा जैन यांची मुलाखत	३
३. विद्यार्थ्यांसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रम	४
४. समर इंटर्नशीप	५
५. निर्णयक्षम व्हा!	६
६. ओळखा स्वतःला	७
७. लाभार्थ्यांचे मनोगत	८
८. शिष्यवृत्ती घोषणा	९

ज्ञानयज्ञ संपादक मंडळ

श्री. राजेश यावलकर — ज्ञानयज्ञ प्रमुख संपादक, श्री. एन.जे. गादिया, श्री. महेश गोरडे, श्री. नीलकंठराव गायकवाड, श्री. मिलींद कुलकर्णी, प्रा. एस.क्षी. सोमवंशी

न हरता, न थकता, न थांबता प्रयत्न करणाऱ्यांसमोर कधीकधी नशीबसुद्धा हरता.

एसडी-सीडच्या शिष्यवृत्तीमुळे सुसंस्कारीत नागरीक – मा. सुरेशदादा जैन

तपपूर्तीनिमित्त दांडी जेष्ठ पत्रकार थो. ज. गुरव यांनी केलेली खास बातचीत....

जळगाव शहरासह जिल्ह्यातील प्रतिवर्षाला १०वी आणि १२वी उत्तीर्ण होणा—या आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल परंतु गुणवंत विद्यार्थ्यांचे उच्चशिक्षण केवळ पैशांअभावी वंचित राहू नये हा विशाल दृष्टीकोन डोळ्यासमोर ठेवून त्यासाठी त्यांना शिष्यवृत्ती देण्याची योजना म्हणजे एसडी—सीडची मातोश्री प्रेमाबाई जैन उच्चशिक्षण शिष्यवृत्ती होय. एक तपापूर्वी माजी मंत्री सुरेशदादा जैन यांनी स्थापन केलेल्या एसडी—सीड शिष्यवृत्तीचा लाभ घेणारे अवघे ३५९ विद्यार्थी होते. यांचे तपपूर्वी वर्ष असून आता पर्यंत १३५०० विद्यार्थ्यांनी या शिष्यवृत्तीचा लाभ घेतला आहे. राजकारण विरहीत तसेच कोणत्याही जात—धर्मातील गुणवंत विद्यार्थ्यांना हया शिष्यवृत्तीचा लाभ घेता येतो.

एका तपापासून एसडी—सीड शिष्यवृत्ती घेणा—या जिल्ह्यातील गरीब होतकरू व गुणवंत विद्यार्थ्यांची संख्या प्रतिवर्षाला वाढतच आहे. शिष्यवृत्तीमुळे विद्यार्थ्यांचे जीवन चैतन्यमय व्हावे यातूनच सदर शिष्यवृत्तीची संकल्पना सूचली असे सुरेशदादा जैन यांनी सांगितले. एसडी—सीड संदर्भात त्यांचेशी केलेली ही बातचीत...

जळगाव जिल्ह्यात गेल्या ३५ वर्षांपासून राजकिय नेतृत्व करणारे सुरेशदादा जैन यांचे दातृत्व सर्वांना परिचित आहे. त्यांच्याकडे जाणारी कोणीही व्यक्ती रिकाम्या हाताने कधीही परत येत नाही. त्यांच्या दातृत्वाचा जणू हा नावलैकिंकर. एसडी—सीडची स्थापना होण्यापूर्वी गोर—गरीब, गरजू, होतकरू विद्यार्थी अथवा त्यांचे पालक सुरेशदादांकडे आर्थिक मदतीची मागणी करायचे. त्यावेळी दादा ढोबळ मनाने विचारपूर्स करून आलेल्या विद्यार्थ्यांना, त्यांच्या पालकांना आर्थिक मदत द्यायचे. अशाप्रकारे विस्काळेतरित्या आर्थिक मदत दिलेल्या विद्यार्थ्यांचे पुढील उच्च शिक्षण पूर्ण होते किंवा नाही, ते विद्यार्थी नागरिक म्हणून कसे जीवन जगत आहेत या संदर्भातील कसलीही माहिती आमच्या जवळ नसे म्हणून आर्थिक मदत करून त्यांच्या उच्च शिक्षणाला हातभार लावणे एवढयावरच न थांवात त्या विद्यार्थ्यांना सुसंस्कारित करणे तसेच आजच्या स्पर्धेच्या युगात स्पर्धा करून उत्तम नागरिक बनण्यासाठी जळगाव शहरातील शिक्षण क्षेत्रातील तज्ज्ञ आणि विविध क्षेत्रातील तज्ज्ञ मंडळींचे सहकार्य एसडी—सीडला लाभत आहे. त्यामुळे ध्येयपूर्तीच्या दिशेने यशस्वी वाटचालीसाठी त्याचा चांगला फायदा होतोय. आज मी फक्त शिष्यवृत्तीची रक्कम देणारा असले तरी एसडी—सीडचे कार्य या संस्थेशी जुळलेले सर्व तज्ज्ञ मंडळीच करतात अशी नम्रपणे सुरेशदादा यांनी आपली भावना व्यक्त केली.

एसडी—सीडच्या शिष्यवृत्तीमुळे आज अनेक तरुण—तरुणी शिक्षण घेवून सुसंस्कारित नागरिक बनत आहेत. याचा मला मनस्वी आनंद आहे असे सांगून सुरेशदादा पुढे म्हणाले, ही शिष्यवृत्ती देतांना त्या विद्यार्थ्यांची जात, धर्म बघितला जात नाही. फक्त त्याची आर्थिक दुर्बलता आणि गुणवत्ता पाहिली जाते. १०वी आणि १२वी मध्ये उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांचे अर्ज मागवले जातात. गुणाच्या विहित टक्केवारीत बसणा—या विद्यार्थ्यांची निवड केली जाते. त्यात कसल्याही राजकीय हस्तक्षेपाला थारा नाही. एसडी—सीडच्या निवड समितीर्फे त्यांची निवड केली जाते हे मात्र दांडांनी आवर्जुन सांगितले.

एसडी—सीड शिष्यवृत्तीचा आतापर्यंत ज्या ज्या विद्यार्थ्यांनी लाभ घेतला त्यांचेत कृतज्ञतेची जाणीव आहे का? असे सुरेशदादांना विचारले असता दादा म्हणाले, या सर्व विद्यार्थ्यांना कृतज्ञतेची जाणीव आहे. आज अनेक विद्यार्थी वेगवेगळ्या क्षेत्रात व उच्च पदावर नोकरीला आहेत. त्यापैकी अनेक जण येवून भेटतात. त्यावेळी त्यांच्या चेहे—यावर दिसणारा आनंद आणि त्यांच्या डोळ्यातील आनंदाश्रू पाहून माझेही मन गहिवरून येते. तेहा

आपल्या पैशाचे सार्थक झाले, तो पैसा सत्कारणी लागला याचे समाधान मिळते. फक्त कृतज्ञतेचे बोल व्यक्त करून हे विद्यार्थी थांबले नाही, त्यापैकी काहीनी पहिल्या पगारातील रक्कम एसडी—सीडला देवू केले. त्यांच्यात निर्माण झालेली सुसंस्कारितेची भावना पाहून मी भारावून जातो. त्यामुळे आर्थिक मदत देवून न थांबता सुसंस्कारित नागरिक घडवायचे, जगत एक उत्तम नागरिक म्हणून त्यांची ओळख व्हावी आणि पुस्तकी ज्ञानाबोरच त्याच्या जीवनाचा सर्वांगिण विकास होण्यासाठी आता एसडी—सीड प्रयत्न करते. त्यासाठी व्यक्तीमत्व विकासाचे धडे त्यांना दिले जातात. युवर्तींसाठी सक्षमीकरणाचे प्रशिक्षण दिले जाते. तरुणांमध्ये उद्योजकतेचे गुण निर्माण होण्यासाठी उद्योग क्षेत्रातील तज्ज्ञकडून उद्योजकिय मार्गदर्शन दिले जाते. शैक्षणिक संस्थांसोबत सहकार्य करार करून अशा शैक्षणिक संस्थांकडून या विद्यार्थ्यांना योग्य ती सवलत मिळते. काही पुस्तक विकल्पांशी आमचा करार झाला आहे. ज्या विद्यार्थ्यांना पुस्तके घ्यायची असतील तर त्यांना या पुस्तक विकल्पांकडून कमी दरात पुस्तके घेता येतात. त्याचबरोबर काही बँकांशी सुधा आम्ही करार केला आहे. ज्या विद्यार्थ्यांला उच्च शिक्षणासाठी मोठी रक्कम हवी असेल तर आम्ही करार केलेल्या बँकांकडून त्यांना सहज, सुलभपणे कर्ज उपलब्ध होवू शकते. या विद्यार्थ्यांना देण्यात येणा—या शिष्यवृत्ती व्यतिरिक्त त्यांच्या उच्च शिक्षणासाठी मदतरूपी होतील अशा सर्व बाबी त्यांना उपलब्ध करून दिल्या जाताहेत.

एसडी—सीडची शिष्यवृत्ती देवून आम्ही थांबले नाही तर सेवाभावी व्यक्तिआणि संस्थांना आवाहन करून प्रत्येकांनी किमान एक विद्यार्थी दत्तक घेवून त्यांच्या संपूर्ण शिक्षणाची जबाबदारी त्यांनी घ्यावी असे आवाहन केले. त्याला उत्सर्फूत प्रतिसाद मिळाला. आज सेवाभावी संस्था आणि व्यक्तिंनी ७५ विद्यार्थी दत्तक घेतले आहेत. या दत्तक योजनेला आणखी चांगला प्रतिसाद मिळेल याचा मला आत्मविश्वास आहे असे सुरेशदादा जैन यांनी सांगितले.

जिल्हाभरातील गोरगरीब, गरजू विद्यार्थ्यांना या शिष्यवृत्तीचा योग्यरितीने फायदा व्हावा तसेच निवड प्रक्रिया सोपी व्हावी म्हणून प्रत्येक तालुक्यासाठी एक समन्वयक नेमण्यात आला आहे. तज व्यक्तिंची एक मार्गदर्शन समिती सुधा आहे. एसडी—सीडचे नियोजन व्यवस्थित व्हावे म्हणून त्यासाठी गव्हार्निंग बोर्ड आहे. त्यामध्ये सौ. रत्ना जैन अध्यक्षा, मीनक्षी जैन कार्याध्यक्षा डॉ. प्रसन्नकुमार रेदासनी हे चेअरमन आहेत. गव्हार्निंग बोर्डात प्राचार्य डॉ. एस. एस. राणे, श्री. नीलकंठ गायकवाड, डॉ. सुरेश अलिझाड, डॉ. आर. एस. डाकलिया, प्रा. नंदलाल गादीया, श्री. राजेश यावलकर, श्री. महेश गोरडे, श्री. सागर पगारिया हे सदस्य आहेत.

एसडी—सीड ही शिष्यवृत्ती योजना राजकारण विरहित असल्याचा पुनरुत्थावर करून सुरेशदादा म्हणाले, प्रत्येक वर्षाला या विद्यार्थ्यांचा मेळावा होतो. त्या मेळाव्यासाठी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यासाठी शिक्षण क्षेत्रातील विविध तज व्यक्तिंना प्रमुख पाहुणे म्हणून आमंत्रित करण्यात येते. थोर शास्त्रज्ञ डॉ. माशेलकर, डॉ. नरेंद्र जाधव आदि सारख्यांचे मार्गदर्शन विद्यार्थ्यांना मिळाले आहे.

एक तप म्हणजे तब्बल १२ वर्षांपासून एसडी—सीड शिष्यवृत्तीचे कार्य चालू आहे. त्यामध्ये काही अडथळे आले काय? असे विचारले असता सुरेशदादा म्हणाले, मध्यांतरी काही अडचणी आल्या परंतु इच्छा शक्तीमुळे ते अडथळे दूर झाले आणि शिष्यवृत्ती चालूच राहिली. विशेष म्हणजे माझी पत्ती, मुलगी, मुलगा हे यात विशेष रूची घेतात याचा मला विशेष आनंद असल्याचे सुरेशदादानी शेवटी सांगितले.

विद्यार्थ्यसाठी एसडी- सीड

ज्ञानयज्ञ

मागील चार महिन्यात एसडी-सीडने विद्यार्थ्यांमधील सुपृक्षुप्त कौशल्यांचा विकास होण्यासाठी तसेच शिक्षक आणि पालकांनामुळा योग्य ते समुपदेश व्हावे या उद्देशाने शिक्षण प्रणालीमधील विद्यार्थी, शिक्षक आणि पालक या तिनही घटकांवर जास्तीत जास्त लक्ष केंद्रित करून शिक्षणाचा दर्जा वाढावा यासाठी एकूण १७ कार्यक्रम राबविले. त्यात १७५० विद्यार्थी व ६० शिक्षकांनी प्रशिक्षणांचा लाभ घेतला.

शिक्षक मार्गदर्शन

मुल्यशिक्षण

एम.एस.ऑफिस अल्टिपकेशन

‘स्मार्ट गर्ल्स’ शिबिर

सॉफ्टस्किल डेवेलपमेंट
२ कार्यक्रम

वेळेचे नियोजन
२ कार्यक्रम

ध्येय निश्चिती व संपादन

श्रवण कौशल्य विकास

इंग्रजी संभाषण कौशल्य
२ कार्यक्रम

करिअर मार्गदर्शन

12th CET Exam Preparation
२ कार्यक्रम

स्मृती आणि एकाग्रता विकास

ज्या व्यक्तीला प्रोत्साहन दिले जाते ती अपेक्षेपेक्षा जास्त चांगलं काम करते.

समर इंटर्नशीप

'गुणवंत विद्यार्थ्यांमध्ये शैक्षणिक व उदयोजकिय कौशल्ये विकसित करून त्यांना जागतिक स्तरावर सक्षम बनविणे' या ध्येयपूर्तीसाठी आणि विद्यार्थी शिकत असलेल्या क्षेत्रात त्यांना प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव मिळावा, त्यांची व्यावसायिक कौशल्ये विकसित होवून त्यांची कार्यक्षमता वाढावी याउददेशाने त्यांना इंटर्नशीप करण्याची संधी उपलब्ध करून देण्याचा निर्णय घेण्यात आला. सर्वप्रथम अभियांत्रिकीच्या विद्यार्थ्यांसाठी इंटर्नशीप उपलब्ध करून दिली आणि नंतर इतर शाखेतील मुलांनाही त्यात सहभागी केले जाणार आहे.

समर इंटर्नशीपमुळे विद्यार्थ्यांना होणारे लाभ

- अभ्यासाच्या कोणत्याही क्षेत्रात सैधांतिक ज्ञानासोबतच व्यावहारिक ज्ञानही महत्वाचे आहे. जसे सिधांत विषयातील आपली मुलभूत मुल्ये तयार करतात, तसेच व्यावहारीक अनुभव हे आपल्या सैधांतिक मुल्यांसोबत नवीन मूर्त मूल्य निर्माण करतात.
- कंपनीमध्ये इंटर्नशीपमुळे आपल्याला उद्योगक्षेत्रात कसे कार्य चालते याचे प्राथमिक ज्ञान मिळते. यावरून आपल्याला जाणवते की, व्यावसायिक वातावरणाच्या तुलनेत वर्गात जे काही आपण सैधांतिक ज्ञान घेतो ते सोपे आहे. याव्यतिरिक्त एखाद्या मोठ्या कंपनीमध्ये इंटर्नशीप करतांना प्रत्येक विभागाचे दुस—या विभागाशी कसे परस्पर संबंध येतात हे जाणून घेण्यास मदत होते आणि प्रत्येक व्यक्ती पुढील कार्यप्रणाली चक्रामध्ये असा आपला सहभाग नोंदवतो हे समजण्यास मदत होते. आपल्याला पूर्णविळ काम करण्याच्या अगोदर नवीन उद्योगाची माहिती मिळवून देणारा इंटर्नशीप हा उत्कृष्ट मार्ग आहे.
- ब—याच लोकांना वेळेच्या व्यवस्थापेसाठी संघर्ष करावा लागतो. आपण केलेल्या गुंतवणूकीची पूर्तता करण्यासाठी तणावपूर्ण वातावरणामध्ये मुदतीच्या आत काम कसे करावे याचा अनुभव इंटर्नशीपच्या माय्यमातून येतो.
- आपल्या व्यावसायिक करिअरची सुरुवात करण्यासाठी आज नेटवर्किंग हा एक महत्वपूर्ण घटक आहे. आपण इंटर्नशीप करतांना आपल्यामध्ये एक महत्वपूर्ण व्यासायायिक संबंध प्रस्थापित होत असतात. या व्यतिरिक्त इंटर्नशीप केल्यामुळे आपल्या रेझेयुमे मध्ये एक नवीन अनुभव जोडला जातो आणि आपली कामाची शैली चांगली असल्यास ज्या कंपनीमध्ये आपण इंटर्नशीप करत आहोत ती कंपनी आपल्याला पूर्णविळ कामही देवू शकते.

हे काम एसडी—सीडसाठी फारच आव्हानात्मक होते. आपल्या क्षेत्रामधील लहान कॉर्पोरेट कंपनींना आणि विद्यार्थ्यांना ही एक नवीन कल्पना होती. सर्व प्रथम पदव्युत्तर पदवीच्या प्रथम वर्गात आणि पदवीच्या तृतीय वर्षाला उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांचा एक डेटाबेस तयार करण्यात आला. ते शिकत असलेल्या अभ्यासक्रमानुसार आपल्या क्षेत्रातील कंपनींची यादी तयार करण्यात आली. त्यांच्या एचआर व्यवस्थापकांशी दुरच्छनीवरून संपर्क साधून त्यांना व्यक्तिगतपणे भेटी दिल्यात. इंटर्नशीपची कल्पना आणि उद्दिद्धये त्यांना स्पष्ट करण्यात आले. या सर्वांचा परिपाक म्हणजे पहिल्याच वर्षी एसडी—सीडने ९ विद्यार्थ्यांना इंटर्नशीपची संधी उपलब्ध करून दिली आहे. येत्या काही वर्षांमध्ये अजून काही कंपनी या महान कार्यात सामिल होतील आणि अधिक विद्यार्थ्यांना याचा लाभ होईल असे अपेक्षित आहे. शेवटी एसडी—सीडच्या या शैक्षणिक—सामाजिक उपक्रमात नामांकित कंपनींनी आपले अद्वितीय योगदान दिल्याबद्दल सर्वांना मनापासून धन्यवाद आणि आभार व्यक्त करतो.

मनोगत : विद्यार्थी

दुसे देवेंद्र विनायक — जळगाव बीई. मेकॅनिकल तृतीय वर्ष

मला एसडी—सीडच्या माध्यमातून जैन इरिगेशन सिस्टिम प्रा. लि. या सारख्या प्रतिष्ठित, आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नावलौकिक असलेल्या कंपनीत 2 महिन्यासाठी इंटर्नशीप करण्याची संधी उपलब्ध झाली. माझे इंजिनिअरिंगचे पुस्तकी ज्ञान मर्यादीत न ठेवता प्रत्यक्ष त्या ज्ञानाचा उपयोग व्यावसायिक स्थरावर कसा करून घेतला जातो याचा प्रत्यक्ष अनुभव मिळाला, त्याबददल एसडी—सीडचे मनापासून धन्यवाद.

निर्णयक्षम व्हा...

'क्या करें क्या ना करें' अशी स्थिती निर्णय घेतांना अनेकदा होते आणि तेव्हा आपली निर्णयक्षमता कसोटीस लागते. ब-याचदा निर्णय आपला आपणच घ्यायचा असतो, तर कधीतरी सर्वानुमते घ्यायचा असतो. हा निर्णय व्यक्तिगत स्वरूपाचा असू शकतो, कौटुंबिक असू शकतो किंवा कार्यालयीनही असू शकतो. एखाद्या निर्णयाने आपले पूर्ण आयुष्य बदलते किंवा एखादा निर्णय हा अनेकांच्या आयुष्यावर परिणाम करणारा ठरतो. यामुळे निर्णय घेणा—यावर मोठी जबाबदारी असते आणि त्या निर्णयाचे उत्तरदायित्वही मोठे असते. योग्य निर्णय कसा घ्यावा, यासंबंधीचे मार्गदर्शन...

निर्णय कसा घ्याल?

- तुमच्यासमोर उपलब्ध असलेले सारे पर्याय लिहून काढा: तुम्हाला काय वाटते हे महत्वाचे नाही. केवळ उपलब्ध पर्यायांची नोंद करा. हे केल्याने तुमचे अंतर्मन मोकळेपणाने नव्या कल्पना सुचवेल.
- उपलब्ध प्रत्येक पर्यायाचा विचार करा: स्वतःला विचारा की, निर्णय म्हणून मला हा पर्याय पटतो का? त्याचे परिणाम काय होतील, याची कल्पना करा.
- परिणामांची कल्पना करा: या निर्णयाचा इतरांवर कसा परिणाम होईल, याचा विचार करा. यामुळे इतर दुखावले जातील का, त्यांना या निर्णयाची मदत होईल का इत्यादी.
- पर्यायांबाबत तुमच्या भावना तपासा: आयुष्यात आपल्यासमोर असंख्य पर्याय येत असतात. मात्र, त्यातील काहीबाबत विचार करणेही तुम्हाला नकोसे वाटत असेल तर त्यावर फुली मारा.
- तुमच्या भावनांचे विश्लेषण करा: तुम्हाला काही पर्यायांचा विचार करणे कमफर्टेबल वाटेल तर काहीचा विचार करणे नकोसे वाटेल. लगेचच निष्कर्षाच्या पातळीवर पोहोचू नका, कारण केवळ भावनेच्या पातळीवर घेतलेला निर्णय असेल तर तो चुकीचा असतो. तुमच्या स्वतःच्या भावनांचा गांभीर्याने विचार करा.
- प्राध्यान्यक्रमांशी उपलब्ध पर्याय पडताळून पाहा: ज्यावर निर्णय घ्यायचा आहे, ते प्रश्न प्राध्यान्यक्रमांनुसार लिहून काढा.

अचूक निर्णयासाठी...

- परिस्थितीजन्य विचार महत्वाचा: हा निर्णय घेण्याची गरज का भासतेय, निर्णय घेतला नाही काय होईल, या निर्णयाचा प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्षपणे कुणावर परिणाम होईल हे सारे विचार महत्वाचे ठरतात.
- लाभ—तोट्याचा विचार करा: निर्णय घेतल्याने परिस्थितीत जे बदल होतील ते तुमच्यासाठी किती लाभदायक ठरतील आणि किती तोट्याचे ठरतील याचा विचार करा.
- जोखमीचा विचार करा: उपलब्ध पर्यायांनुसार एखादा निर्णय घेतांना त्यात किती जोखीम आहे किंवा किती लाभ दडलेले आहेत हेही स्पष्टपणे मांडा.
- योग्य—अयोग्यतेचा विचार करा: अनेकदा चुकीचा निर्णय घेणे सोपे असते. वेगवेगळे फायदे लक्षात घेता चुकीचा निर्णय पोषक ठरू शकतो आणि म्हणूनच अनेकदा अचूक निर्णय घेतांना तडजोड केली जाते आणि त्याउलट अनेकदा योग्य निर्णय घेतल्याने वाद उफाळून वर येतात, अनेक जण विरोधात जातात. मात्र, निर्णयाला नेहमीच नैतिकतेचा आधार असावा.
- निर्णय हा कायम कामाविषयी तुम्हाला वाटणा—या तळमळीवर आणि कामाविषयीचे उत्तरदायित्व यावर आधारित असावा.

- पर्यायी योजना हवी: एखादा निर्णय फसला तर काय.. याचा विचार नेहमीच करायला हवा. आपण घेतलेला निर्णय चुकीचा होता म्हणून नव्हे, तर भोवतालच्या परिस्थितीत बदल झाला तर कधीकधी आपला निर्णयही चुकू शकतो. अशा परिस्थितीला तोंड देण्यासाठी आपल्या 'अ' योजनेसोबत पर्यायी 'ब' योजनाही तयार असावी.

निर्णयाचे टप्पे

- कोणत्याही बाबतील निर्णय घेण्याआधी परिस्थितीचे वस्तुनिष्ठ विश्लेषण करायला हवे.
- निर्णय घेतांना आपल्या नजरेसमोर अंतिम उदिदृष्ट हवे.
- उदिदृष्टानुसार आपल्यासमोरील बाबींचे महत्वपूर्ण घटकांमध्ये वर्गीकरण करायला हवे.
- उपलब्ध पर्यायांमधून आपल्या उदिदृष्टापर्यंत पोहोचवणारे पर्याय निवडावेत आणि त्यांची छाननी करावी.
- निवडलेल्या पर्यायांच्या चांगल्या—वाईट बाजू लक्षात घेवून त्यातून अंतिम निर्णय घ्यावा.

निर्णयक्षमता म्हणजे काय?

उपलब्ध पर्यायांपैकी एका पर्यायाची निवड करणे म्हणजेच निर्णय घेणे. एखादा निर्णय जितका अचूक, योग्य, परिस्थितीचा सारासार विचार करून घेतलेला असतो, तितकी त्या व्यक्तीची निर्णयक्षमता उत्तम असे मानले जाते. समस्येचे विश्लेषण केल्याने समस्येचे स्वरूप स्पष्ट होते आणि मग तो सोडवण्यासाठी उपलब्ध पर्याय समोर येतात आणि त्यातून निर्णय घेणे सुकर होते.

निर्णय घेतल्यानंतर....

- आपली पसंत दर्शवा: ज्या प्रश्नावर तुम्हाला निर्णय घ्यायचा असतो, त्या वेळेस निवड करतांना तुम्हाला योग्य वाटणारा पर्याय वारंवार तुमच्या उत्तरात डोकावत असतो. या टप्प्यावर गोष्टी एकत्रित घडायला सुरुवात होते. तुम्हाला नेमके काय हवे आहे, हे समजायला लागते आणि छान वाटायला लागते. तणाव निवळतो, तुमचा आत्मविश्वास बळकट होतो आणि निर्णय सुस्पष्ट होतो.
- तुमच्या निर्णयाची नोंद करा: इतर पर्याय रद्द करा. या क्षणाला तुम्ही कूटी करायला तयार आहात. आता मागे फिरू नका. अंतिम निर्णयाच्या दिशेने चालत राहा.... मात्र, जर तुम्ही अजूनही पर्यायांचा विचार करत बसलात, तर मात्र तुम्ही निर्णयाप्रत पोहोचू शकत नाही. जोवर तुम्ही इतर पर्यायांचा विचार मनातून काढून टाकत नाही तोवर तुमचा निर्णय उत्तम ठरणार नाही.
- तुमचा निर्णय योग्य ठरेल यासाठी सदैव प्रयत्नशील राहा: इतरही पर्याय योग्य ठरू शकले असते. मात्र, तुम्ही जो निर्णय घेतला आहात त्याच्याशी प्रामाणिक आणि सकारात्मक राहा.

ओळखा स्वतःला

मनुष्य अनेक गोष्टी मिळविण्याचा जन्मभर प्रयत्न करत असतो; पण मोजकेच लोक स्वतःला शोधण्याच्या प्रयत्नात असतात. जो स्वतःलाच ओळखत नाही तो बाह्य जगाला काय ओळखेल? म्हणून आधी स्वतःमधील क्षमता जाणून घेणे महत्वाचे आहे. व्यक्तीची स्वतःच्या शारीरिक व मानसिक अवस्थांची जाण असण्याची क्षमता म्हणजे 'स्व'ची जाणीव. या क्षमतेमुळे व्यक्तीला स्वतःच्या आवडी—निवडी, भावना व वृत्ती यांच्याबद्दल स्पष्टपणे विचार करता येतो. तसेच व्यक्तीला आपल्या जीवनाचा व अस्तित्वाचा खरा अर्थ समजून येतो. जो मनुष्य स्वतःला व स्वतःमधील क्षमतांना ओळखतो, तो त्याच्या जीवनात सर्व काही प्राप्त करू शकतो.

तुम्हाला जर कोणी स्वतःमधील बलस्थाने व कच्चे दुवे लिहण्यास सांगितले की जाणवेल की काय लिहावे हे समजत नाही. प्रश्न खुप सोपा वाटतो; पण उत्तर देतांना जाणवते की आपण कधी आपल्यातील बलस्थाने व कच्च्या दुव्यांचा विचारच केलेला नाहीये. याचाच अर्थ तुमच्यातील क्षमता तुम्हाला माहित नाहीत.

काहींना खुप लवकर राग येतो. ते स्वतःच्या भावनांवर नियंत्रण ठेवू शकत नाहीत. काही विद्यार्थ्यांना उशिरा उठण्याची सवय असते, तर काहींना अभ्यासाचा प्रचंड तिटकारा असतो. एकाग्रता नसणे, लक्षात न राहणे, स्टेज डेअरिंग नसणे असे किती तरी कच्चे दुवे व्यक्तिमत्वात असतात. प्रत्येकामध्ये या कमतरतांबोबरच काही बलस्थाने असतात. कोणी एकपाठी असते, तर कोणाचे अक्षर खुपच सुदर असते, कोणाचा आवाज छान असतो, तर कोणी वकृत्व स्पर्धा गाजवत. कोणात मित्र जोडण्याची खुबी असते.

स्वतःला ओळखण्याच्या या प्रक्रियेतून आपल्यातील बलस्थानांचा उपयोग अधिक उत्तम रीतीने करता येतो. आत्मविश्वास वाढतो. कमतरता लक्षात आल्यामुळे नेमकी कुठे सुधारणा करायची आहे हे कळते. आपल्यातील कमतरता व त्रुटी जेवढया आपण कमी करू तेवढया चांगल्या रीतीने नियोजन करता येईल व ते पाळतासुधा येईल.

अमेरिकेतील प्रसिद्ध मानसशास्त्रांनी मनुष्याला माहीत नसलेल्या स्वतःच्या व्यक्तिमत्वाच्या क्षमतांबाबत अध्ययन केले व त्यांनी जे निष्कर्ष मांडले त्याचे चार भागात विभाजन केले.

भाग १ — आपल्या अनेक गोष्टी आपल्यालाच माहित असतात. इतरांना त्याबद्दल माहीत नसते. उदा. आपल्या मनातील विचार, मनातील ताण, सवयी इत्यादी.

भाग २ — अशाही आपल्या अनेक गोष्टी असतात, की त्या इतरांना माहीती आहेत; पण आपल्या स्वतःलाच माहीती नाहीत. उदा. आपल्या लक्की, आपल्याबद्दल इतरांची मते, आपला स्वभाव इत्यादी.

भाग ३ — आपल्याबद्दलच्या अशा गोष्टी ज्या इतरांनाही माहीती आहेत व आपल्यालाही माहीती आहेत. उदा. आपण कसे दिसतो, आपला रंग, उंची, आवाज इत्यादी.

भाग ४ — आपल्या स्वतःविषयीचा असाही एक भाग आहे, की तो स्वतःलाही माहीत नसतो व इतरांनाही माहीत नसतो आणि तो म्हणजे आपल्यातील अनंत क्षमता!

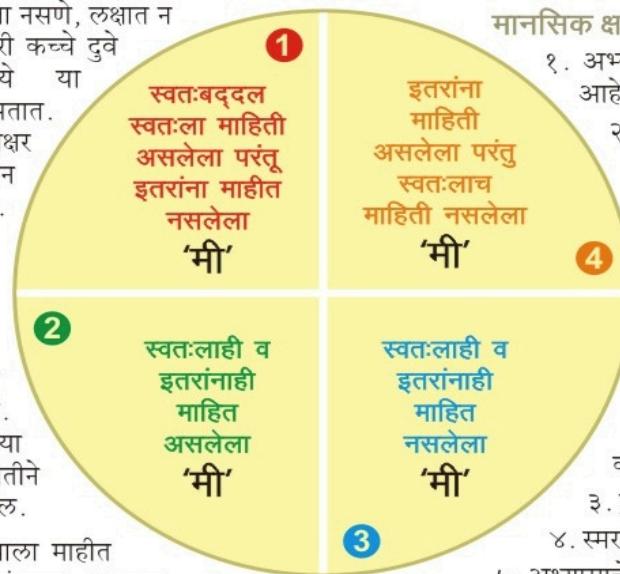
हा भाग इतर तीन भागांपेक्षा प्रचंड मोठा असतो. किंतु तरी प्रकारच्या क्षमता,

उर्जा, गुण आपल्यात विद्यमान असतात. यातील फारच थोड्या क्षमतांचा वापर आपण उभ्या आयुष्यात करत असतो. जो मनुष्य आपल्यातील सुप शक्तींचा जाणीवपूर्वक शोध घेतो व त्या विकसित करतो तोच मनुष्य यश मिळवित असतो. स्वामी विवेकानंद म्हणतात, 'शिक्षण म्हणजे मनुष्याच्या ठिकाणी अव्यक्त स्वरूपात असणा—या पूर्णत्वाचे प्रकटीकरण.' या सर्व गोष्टीचे सार म्हणजे आतापासून स्वतःला ओळखायचा प्रयत्न सुरू केला पाहिजे. स्वतःच स्वतःचे विश्लेषण केले पाहिजे. यातूनच ध्येय गाठण्यासाठी काय करायचे आहे ते समजेल.

आपल्या शारीरिक, मानसिक आणि बौद्धिक क्षमता जाणून घेण्यासाठी खालील प्रश्न भावी जीवनात उपयोगी पडतील

शारीरिक क्षमता

१. तुम्ही सलग किती तास अभ्यासासाठी बसू शकता?
२. वर्षातून किती वेळा लहान / मोठे आजार होतात?
३. सलग किती तास वाचू शकतात?
४. सलग किती तास चांगल्या अक्षरात लिहू शकतात?
५. रोज व्यायाम / योगासन / प्राणायम करता काय?

मानसिक क्षमता

१. अभ्यासाचा ताण सहन करण्याची किती क्षमता आहे?
 २. विषयाची भाती वाटते का?
 ३. परीक्षांची भीती वाटते का?
 ४. भांडणे, मनःस्ताप, अपमान, फजिती, अत्यानंद या परिस्थितीत आपण संयम बाळू शकता का?
 ५. अभ्यासाचा कंटाळा वाटतो का?
-
- ## बौद्धिक क्षमता
१. तुम्हाला सर्व विषय समजतात काय?
 २. न आवडणारा विषयही तुम्ही आत्मसात करू शकता का?
 ३. गुणांच्या टक्केवारीत वाढ होत आहे का?
 ४. स्मरणशक्ती उत्तम आहे का?
 ५. अभ्यासाचे चिंतन—मनन—विश्लेषण करणे जमते का?

या प्रश्नांची प्रामाणिकपणे उत्तरे शोधल्यास नेमक्या कोणत्या क्षमता विकसित करण्याची गरज आहे ते कळेल व त्या दृष्टीने प्रयत्न करता येतील.

स्वतःची ओळख सांगतांना किंत्येकदा असे होते की आपण आपल्या सगळ्या सकारात्मक गोष्टींचा पाढा वाचायला सुरुवात करतो. आपल्यात असलैल्या वाईट सवयींना खोट्याच्या मखमली चादीने झाकून टाकतो. स्वतःला हा प्रश्न नक्की विचारून बघा की खरंच आपणीही असंच करतो का? आपल्याला आपली चूक कळते आणि आपण ती मान्याही करतो तेव्हा होते खरी स्वतःची औळख. आपण दुस—यांना आपल्याबद्दल सांगण्याआधी स्वतःची औळख स्वतःशीच झाली पाहिजे.

स्वतःच्या क्षमतांचा पूर्णपणे उपयोग करायचा असेल तर स्वतःची ओळख होणे व सकारात्मक विचारांचा अवलंब करणे महत्वाचे आहे. स्वतःची ओळख असलेली सृजनशील माणसे समाजात आपले योगदान प्रभावीपणे देवू शकतात. चला तर मग, सकारात्मक विचारांच्या माध्यमातून स्वतःला औळखून आपली प्रतिमा उंचावण्याचा निर्धार करूया.

- * सर्व पात्र विद्यार्थ्यांना 21व्या शतकातील भारताच्या विकासात सहभागी होण्याची संधी प्राप्त करून देणे.
- * विद्यार्थी, पालक व शिक्षकांमध्ये शिक्षणाचे महत्व आणि परिणामाबद्दल प्रबोधन करणे.
- * सर्व पात्र विद्यार्थ्यांना त्यांचे शैक्षणिक व उद्योजकीय ध्येय गाठण्यासाठी आर्थिक मदत करणे.
- * विद्यार्थी, पालक व शिक्षकांना सक्षम बनविण्यासाठी नवनवीन उपक्रम विकसित करून ते अंमलात आणणे.
- * सर्व उपक्रमांना स्वयंपूर्ण बनवणे, ज्यायोगे जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांना त्याचा लाभ मिळेल.

लाभार्थ्यांचे एसडी- सीडब्लूचे मत...

चौधरी गायत्री सुनिल, एंडोल – FYJC (Science)

माझी आई एका खाजगी दवाखान्यात काम करते. वडीलांचा अपघात झाल्यामुळे त्यांना काही काम नाही. अशात मी दहावी चांगल्या गुणांनी पास झाल्यानंतर गुणवत्ता असूनही पुढील शिक्षणासाठी आर्थिक अडचण जाणवत होती. या जगात देव अशा काही लोकांना मानवाच्या कल्याणासाठी पाठवितो की ज्यामुळे कोमेजलेल्या पंखात बळ मिळते असेच बळ माझ्या पंखांना दिले ते मा. सुरेशदादा जैन यांच्या एसडी–सीड शिष्यवृत्तीने. त्यामुळे मला शालेय पुस्तके, स्टेशनरी, कॉलेजी फी भरण्याचा आधार मिळाला तसेच पर्सनल कॉन्सेलिंगच्या माध्यमातून मिळणा—या तज्ज मार्गदर्शकांच्या मागदर्शनातून मला सायन्स आणि सीईटी, नीट या परीक्षांच्या अभ्यासाची दिशा मिळत आहे.

अहिरे दिपाली सिध्दार्थ, जळगाव – BA (First Year)

मी बी.ए. च्या द्वितीय वर्गात शिकत आहे. वडीलांचे असाध्य आजाराने निधन झाले. आई भाजीपाला विकण्याचा व्यवसाय करून आम्हां चार बहिणींची जबाबदारी सांभाळत आहे. एसडी–सीडतर्फे मिळणा—या शिष्यवृत्तीच्या मदतीने मा. दादा आमच्या पाठीशी जणू एका पित्यासारखे उभे आहेत यामुळे पुढील शिक्षणासाठी मला प्रेरणा मिळत आहे.

एसडी–सीडने सुरु केलेल्या अभ्यासिकेत मला अल्प दरात प्रवेश मिळाल्याने स्पर्धा परीक्षाच्या अभ्यासाची तयारीही जोमाने सुरु आहे. आणि मी पाहिलेले अधिकारी होण्याचे स्वप्न नक्कीच पूर्ण होईल असा आत्मविश्वास निर्माण झाला आहे. मा. दादांना दिर्घीयुद्ध लाभो आणि हे सत्कर्म असेच निरंतर चालू राहो हीच इच्छा व्यक्त करते.

अनंदाते सौरव अरुण, जळगाव – BS-MS Dual Degree (Third Year)

एसडी–सीड म्हणजे आमच्यासारख्या गुणवंत आणि आर्थिक कमकुवत विद्यार्थ्यांची जीवनदायीनीच होय. मी एक सामान्य कुटुंबातील विद्यार्थी, वडीलांना अर्धांगनवायु आणि किडनीचा असाध्य आजार आणि अशातच आईवरच सर्व कुटुंबाची जबाबदारी होती. या परिस्थितीतीशी संघर्ष करत असतांनाच परिस्थितीवर मात करण्याचे बळ मिळाले ते एसडी–सीड शिष्यवृत्तीमुळेच. या शिष्यवृत्तीचा उपयोग मला माझे पुस्तके आणि शालेयपयोगी साहित्य खरेदी करण्यामध्ये होत आहे. उद्योजकीय कौशल्य तसेच रोजगाराच्या संधी विकसित होण्यासाठी असलेल्या विविध योजना आमच्यात एक सकारात्मक प्रेरणा निर्माण करीत आहे.

बोरसे हेमंत नंदकुमार, भडगाव – FYJC (Science)

मी मध्यम वर्गीय कुटुंबातील एका खेडेगावातील विद्यार्थी. वडील शेतमजुर आहेत. अकरावी सायन्सला नागपूर येथे प्रवेश घेतला. माझ्यासारखे हजारो विद्यार्थी एसडी–सीड शिष्यवृत्तीचा लाभ घेवून शिक्षण पूर्ण करत आहेत याचा खूप आनंद होतो. ‘देणा—याने देत जावे, घेणा—याने घेत जावे, घेता—घेता एक दिवस देणा—याचे हात घ्यावे’ या उक्तीचा प्रत्यक्ष अनुभवही आला. कारण इतक्या मोठ्या प्रमाणात विद्यार्थ्यांना सहकार्य फक्त माणुसकीच्या नात्याने होत आहे. एसडी–सीडमुळे मला मानसिक, शैक्षणिक, आर्थिक मदत मिळत आहे याचा मला अभिमान आहे.

‘जेथे दिव्यत्वाची प्रचिती, तेथे कर माझे जुळती’. जेथे अज्ञानाचा अंधकार दाटलाय तिथे ज्ञानाचा लख्ख प्रकाश पसरविण्यासाठी जी ज्ञानज्योत आपले प्रेरणास्थान मा. सुरेशदादा जैन व एसडी–सीडच्या पूर्ण टीमने पेटवलीय त्याबद्दल मी त्यांचे आभार मानतो आणि त्यांच्या ऋणात राहू इच्छितो.

प्रेरणास्थान
माजी मंत्री श्री. सुरेशदादा जैन

Suresh Dada Scheme for
Educational & Entrepreneurial Development
सुरेशदादा शैक्षणिक व उद्योगक विकास योजना

गार्हीश्री पैमालाड्जी
उच्च शिक्षण शिष्यवृत्ती योजना

आमचे ध्येय: गुणवंत विद्यार्थ्यांमध्ये शैक्षणिक व उद्योगकीय कौशलये विकसित करून त्यांना जागरित स्तरावर सकाम बनविणे.

एसडी-सीड उच्चशिक्षण शिष्यवृत्ती - २०१९

जागवू या मनामनात दुर्बलांची संवेदना ।
सरस्वतीच्या लेकरांची पूर्ण होतो प्रार्थना । ।

१३,५००	विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीला प्राप्तीक मदत
३,२००	विद्यार्थ्यांची उच्चशिक्षण पूर्ण
३१,०००	विद्यार्थ्यांना उपस्थित विषयावर प्रशिक्षण
२,०००	युवतींना प्रमाणपत्रासह सशक्तीकरण प्रशिक्षण
५००	विद्यार्थ्यांना उद्योगकर्ता मार्गदर्शन
९३८	शैक्षणिक संबंधित संस्थांसोबत सहकार्य करार (MoU)
७५	विद्यार्थ्यांना सेवाभावी व्यक्तीकर्त्तव्य दत्तक
९००	विद्यार्थ्यांना तज्ज्ञांकित वेयर्केटक समुद्रपदेशन

आवाहन व मनस्वी धन्यवाद

- सेवाभावी व्यक्ती किंवा संस्था जळगाव जिल्ह्यातील आर्थिकदृष्ट्यात दुर्बल पर्यंत उत्तम शैक्षणिक क्षमता असलेल्या गुणवंत विद्यार्थ्यांना त्यांचे शैक्षणिक ध्येय साध्य करण्यासाठी आर्थिक सहाय्य करून त्यांचे भवितव्य उज्ज्वल नववृशकता.
- देणपीटार किमात रु.५,००० देऊन एका विद्यार्थ्याला एक वर्षांसाठी दत्तक घेऊ शकतात.
- देणगीच्या रकमेवर आव्यक्त विभागाच्या कलम ८०जी अंतर्गत कर सवलत उपलब्ध

एसडी-सीड विद्यार्थी दत्तक योजना

- आहे.
- योजनेची अधिक माहिती व दत्तक अर्ज एसडी-सीड वेबसाईट किंवा कार्यालयात उपलब्ध आहे.
- आपल्या उदार योगदानाबद्दल मनस्वी धन्यवाद.

एक छोटासा आशार - करील गुणवंतांचा उद्भास

शिष्यवृत्ती व्यतिरिक्त इतर विविध सहायता योजना

- बऱ्क व अन्य वित्तीय संस्थांकडून शैक्षणिक कर्ज
- अन्य शहरांमधील निवास व्यवस्थेबद्दल माहिती
- गंगालायांच्या सदस्यत्वामध्ये व कलासेस फोमध्ये सवलत
- पुस्तके व इतर शैक्षणिक साहित्य खरेदीमध्ये सवलत
- नामाभिनंत संस्थांकडून विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षणार्थी (इंटर्नशीप) म्हणून काम करण्याची संधी
- अभ्यासाकरिता अनुकूल वातावरण असलेली अभ्यासिका उपलब्ध
- विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे समुपदेशन व शिक्षकांना प्रशिक्षण

शिष्यवृत्ती पारंपरा

- गतवर्षी २०१८ चे एसडी-सीड शिष्यवृत्ती लाभार्थी
- जळगाव जिल्ह्यातील विद्यार्थी
- दहावी इयता: गामीण विद्यार्थी ८५%, शहरी विद्यार्थी ९०%
- बारावी इयता: गामीण विद्यार्थी ७०%, शहरी विद्यार्थी ७५%
- विद्यार्थ्यांना CET/NEET/JEE/समकक्ष परीक्षेत वांगले गुण
- कौटुंबिक वार्षिक उत्पन्नाची मर्यादा रु. ९,५०,०००/-

महत्वाच्या सूचना

- अर्ज ॲनलाईन पद्धतीने भरून पोचावातीची प्रिंट आवश्यक कागदपत्रे जोडून दि. ३० सप्टेंबर २०१९ पर्यंत एसडी-सीड कार्यालयात पाठविणे.
 - लक्षणीय प्रगती केलेल्या लाभार्थ्यांना शिष्यवृत्ती वाढ
 - अनाय तेचे शारीरिक अंगांत असलेल्या विद्यार्थ्यांचा सहानुभूतीपूर्वक विचार सर्वकष निकषानुसार सन २०१९ मध्ये उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची निवड केली जाईल.
- २०१८-१९ या शैक्षणिक वर्षातील यशस्वी गरजू विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीकरिता प्रथमच अर्ज घरण्याच्या संदर्भात दि. ९ ऑक्टोबर २०१९ रोजी एसडी-सीडच्या वेबसाईटवर (www.sdseed.in) सुचना देण्यात येईल.

- विद्यार्थ्यांना एसडी-सीड व्यतिरिक्त इतर विविध शिष्यवृत्ती योजनांचा लाभ मिळावा, यासाठी एसडी-सीडच्या वेबसाईटवर झानकोष या विभागात सविस्तर विविध असलेली अभियांत्रिकी व उपलब्ध आहे.

ऑनलाईन अर्ज दि. १५ ऑगस्ट ते ३० सप्टेंबर २०१९ पर्यंत www.sdseed.in वर उपलब्ध आहे.

विनीत

मार्गदर्शन समिती

प्राचार्य अनिल राव	प्रा. डॉ. किसनराव पाटील	प्राचार्य डॉ. अजित वाघ	श्री. मिलीद कुलकर्णी	डॉ. विजय माहेश्वरी	प्रा. एस.ही. सोमवंशी
प्रा. डॉ. शांताराम बडगुजर	प्रा. यु.डी. पाटील	प्रा. डी.टी. नेहते	प्राचार्य डॉ. विकेक काटदरे	प्रा. संजय दहाड	डॉ. नरेन्द्र जैन
डॉ. सौ. गौरी राणे	श्री. जी.टी. महाजन	सौ. पुणा भंडारी	प्रा. सुरेश पांडे	श्री. शिरीष बर्वे	श्री. अजित कुचेरीया
श्री. दादा नेवे	श्री. सुभाष लोढा	श्री. उमेश सेलेया			

तालुका समन्वयक

श्री. प्रेमवंद कोटेचा, भुसावळ	श्री. पण्डित बडोला, पाचोरा	डॉ. सुरेश अलिझाड, चोपडा	श्री. चंद्रकांत जे. वौधरी, यावल
श्री. सुरेश भंडारी, भडगाव	श्री. विनोद कोटेचा, बोदवड	श्री. चित्रसेन पाटील, चाळीसगाव	श्री. लितिन बिला, एरंडोल
श्री. चित्रणराव (आबा) पाटील, पाटोळा	श्री. सुरेशवंद्र धारीवाल, जामनेर	श्री. बबनलाल अग्रवाल, रावेर	श्री. शिलेश जाजू, धरणगाव
श्री. गोविंददादा सुंदरे, अमळगेठे			श्री. अजितकुमार रेदासनी, मुक्ताईनगर

गव्हर्निंग बोर्ड

प्राचार्य डॉ. एस.एस. राणे	श्री. नीलकंठ गायकवाड	डॉ. आर.एस. डाकलिया	प्रा. श्री. नंदलाल गाडिया
डॉ. प्रसन्नकुमार रेदासनी	श्री. राजेश यावलकर	श्री. महेश गोडे	श्री. सागर पणारिया

मिनाक्षी जैन
कार्याध्यक्षा

सौ. रत्नाभाभी जैन
अध्यक्षा

डॉ. प्रसन्नकुमार रेदासनी
चेअरमन, गव्हर्निंग बोर्ड